

Moralisk kollaps

Hayder Mustafa Qasim kastade en sko mot Breivik. Han ropade: "You killer! You killed my brother! Go to hell!" Skon missade emellertid och träffade hans försvarsadvokat, men åsamkade ingen skada. Vi förstår alla den vrede som kastade skon. Han miste sin bror genom att Breivik avrättade brodern. Kulturellt är sannolikt agerandet mycket starkt då det motsvarar att man spottar mot honom.

Hayder Mustafa Qasim togs ut ur salen efter tilltaget och skickades till sjukhus. Förmodligen kommer ingen påföljd att drabba honom. Debattörer har uttryckt sitt gillande och djupa förståelsen för hans agerande, och menar att känslor måste få komma till tals inför det ohyggliga.

Jag menar det rakt motsatta. Hayders gärning var, om än djupt förståelig, ovärdig ett civiliserat samhälle. Han drog ner den värdiga domstolen till den nivå där Breivik och hans likar dväljes. Hayder borde dras inför tinget då han kränkt det civiliserade samhället. Vi borde manifestera vår värdighet och inte vår hämnd i dessa dagar.

Jag vill gärna jämföra med Nürnbergprocessen. Där stod 24 nazister och militärer åtalade för de mest fasansfulla brott man kan tänka sig: planerande av anfallskrig, brott mot freden, krigsförbrytelser samt brott mot mänskligheten. Hälften av dem dömdes till döden och den 16 oktober 1946 avrättades de tio som då fanns vid liv och i Nürnberg.

Man hade här chansen att visa det civiliserade samhällets värdighet. Man hade möjligheten att visa hur man besekrat det oerhörda och att man företrädde en framtid byggd på förnuft och värnande om mänskliga värderingar, där den viktigaste är värnandet om liv, om livets helighet, om dess okränkbarhet.

Men man valde en moralisk kollaps. Mot dessa satans mördare använde man mordet. Det ovärdiga, det grymma, det som inte tillkommer någon nu levande, att ta en annan människas liv, använde man. Det som föranledde domstolen och vår vrede, det grep man själv till. Man kom därför på samma sida som de åtalade. Moraliskt finns ingen skillnad. 'Öga för öga', hämnden, gör domaren till förövare.

Nürnberggrättegången avslutades med en moralisk kollaps. Densamma moraliska kollaps står vi nu inför, när man accepterar ett för ett civiliserat samhälle ovärdigt agerande.

Förvisso är vendettan, hämnden, blodshämnden djupt begripliga mänskliga känslor. Men likafullt måste de fördömas ty de innebär att man ställer sig på samma moraliska sida som förövaren. I sin absoluta avsky tar man avstånd, man försöker negera det avskyvärda brottet, men blir därmed, genom sin handling, en brottsling själv.

Vi visar inte vår avsky genom hämnden, utan genom att manifestera det mänskliga, omsorgen om varandra.

Öllsjö den 20 maj 2012

Sven-Olof Collin